Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 191. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го ВЕРЕСНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 4, 1980 No. 191. VOL. LXXXVII.

Справа Половчака не сходить зі сторінок американської преси

Ню Йорк, Н. Й. — До загального хору людей доброї волі, яким лежить на серці майбутнє Володимира Половчака з Чікаґо, який вирішив „вибрати свободу" і від Совєтського Союзу і від власного батька, — бо батько хоче повезти цього 12-річного хлопця проти його волі назад до СССР, — прилучився і „Ню Йорк Таймс" з 28-го серпня статтею Тібора Мачана, мадярського журналіста і політичного письменника, що і сам врятувався втечею з комуністичної Мадярщини в свій час, маючи всього 14 років віку.

Пояснюючи коротко читачам всю справу, автор статті „Совєтський хлопець повинен залишитися" пише про невластиве ставлення цього питання деякими журналістами, соціяльними працівниками, спеціялістами судівниками чи то педагогами, які зводять цілу проблему до права батьків до дітей, мовляв, якщо батько так або інакше вирішив, дитина повинна йому підпорядкуватися, хіба що був би наявний брутальний підхід до дітей з боку батька чи матері. З цього боку — пише автор — розглядатиме справу В. Половчака і суд на судовому переслуханні у вівторок, 9-го вересня, бож і сама справа говорить про „перегляд сімейної ситуації". І тут Тібор Мачан, автор книжки „Людські права і людські свободи" та старший редактор журналу „Різон", звертає увагу на помилковість тільки в такій звуженій площині розглядати цю складну й політичну в першу чергу ситуацію.

І тоді коли самозрозуміло і натурально, — пише Мачан, батькам опікуватися дітьми, бо вони безпорадні від народження й здані на опіку своїх батьків, то зовсім не натурально комусь рватися нестямно до тоталітарної країни, де — звичайно це аксіома —доля кожної дитини лежить не в руках батьків, а диктаторської системи. Тому міркування звичайного „коммон сенсу" для вільних спільнот набирають зовсім іншого забарвлення в цім випадку, де дитина після повороту в СССР не буде під владою батька і так, а дістанеться в лабета безскрупульного совєтського режиму. Автор порівнює ситуацію з наманганням, наприклад, батька взяти дитину зі собою на самогубчу місію. Чи й тоді б дозволив суд і громадянство батькові „здійснювати його батьківські права"? — питає автор.

Наводячи ще багато арґументів, автор статті кличе всіх зацікавлених поставитися зі справедливістю до розпачливої ситуації 12-річного хлопця.

Тібор Мачан радить американцям захистити дитину від батька, який хоче віддати сина совєтам, де не діти, ні дорослі не мають ніяких прав. А вже найменше американський суд і власті мають допомагати такому батькові, який у цей майже нелюдський спосіб намагається свою дитину повезти туди, де чекає Володимира неволя, можливо і тюрма.

Якщо В. Половчак намагається сам врятуватися від тієї згуби, що його чекає, — а батько перешкоджає синові стати вільним членом вільного суспільства — то такому батькові не повинні американці допомагати. І тут американці не повинні піддаватися нащепам навіть нехай такої організації, що має ім'я „American Civil Liberties Union", яка тепер правно взяла на себе оборону батьківських інтересів, що у втечі малого Половчака з дому є аналогія з таким хлопцем, який тікає до джунглів на полювання або щоб украсти мотоцикла. Справа Володимира Половчака — це не дитячі витівки, а поважна й життєво важлива річ: цей хлопець має тепер шансу жити вільною людиною ціле життя, — так кінчає свою статтю цей американець мадярського роду.

Занепокоєний Брежнєв пропонує переговори

Москва. — Ледве минуло декілька місяців, від коли Андрей Громико погрожував европейським державам в Парижі, а Леонід Брежнєв пробував застрашити могутністю совєтських збройних сил президента Франції Жіскара д'Естена й західньонімецького канцлера Гельмута Шмідта, а вже ситуація так змінилася, що Брежнєв звертається до Вашінґтону з пропозиціями поновити переговори.

Під кінець серпня в Алма Аті, в столиці республіки Казахстан, відбувалися великі кількаденні урочистості для відзначення 60-тиріччя повстання тієї республіки. У своєму виступі Брежнєв насамперед пробував далі застрашувати світ, а особливо сусідів СССР-Афганістан найближчий сусід тієї частини СССР — „непереможною силою совєтської армії". Але він останньо переконався, що тією силою нікого застрашити не можна, бо на силу завжди може бути ще більша сила, а з другого боку Афганістан показав, що навіть стократь сильнішому противникові може протиставитися відважний і рішучий нарід і тому після такого виступу він перейшов до вговорювання своїх слухачів, а в першу чергу американських державних мужів в конечності переговорів з Москвою і заключення з нею дальших договорів.

Про Афганістан він потвердив готовість СССР „політичними способами полагодити конфлікт", але так, щоб насаджений Совєтським Союзом маріонетковий уряд залишився при владі. Европейські держави він знова наклонював, щоб вони приступили до переговорів, які мали б на меті не допустити до поміщення в тих країнах нових американських ракет на середню віддаль, але знов ні словечка не згадав, що стається з такими совєтськими ракетами СС-20, якими вже є озброєні совєтські війська у Східній Німеччині. Він уболівав, що сучасна світова політика ЗСА є загрозою, на його думку, для світового миру. На ділі ця політика є загрозою для Совєтського Союзу й тому він намагається добитися за всяку ціну переговорів, але з поминенням усіх питань зв'язаних з недавньою совєтською агресією.

Каддафі знов пропонує унію

Тріполі, Лівія. — Цим разом полк. Муммар ель-Каддафі звернувся з пропозицією до лівійського народу, щоб той схвалив унію тієї країни з Сирією. Чи Каддафі узгіднив і договорився в цій справі з державним керівництвом Сирії, або будьякими іншими сирійськими чинниками, невідомо і він про те у своєму публічному виступі не згадав як подає преса, президент Сирії Гафез аль-Асад довідався про ту пропозицію з телебачення й був з неї дуже задоволений.

Загальне положення в арабському світі й відносини між арабськими країнами є такі, що самі арабські провідники бачать не лише аномалію цього, але також свідомі його короткотривалості. З того власне почуття витікають постійні пропозиції від одної, або другої держави створити унію з котримсь зі своїх сусідів, або навіть з дальше положеною, відділеною морями й іншими державами, арабською державою. Найкраще заповідалася колишня унія Сирії і Єгипту, яка навіть прибрала нову спільну назву „Об'єднана арабська республіка", але й та після короткого часу розпалася, а тільки назва лишилася при Єгиптові, який її вживає у своїх офіційних документах. Напевно припускає можливість унії з якоюсь іншою арабською державою, або взагалі якусь іншу територіяльну комбінацію, на яку принаймні назва була б готова.

У своєму виступі Каддафі насамперед заатакував ЗСА за те, що вони готові... піти війною проти Савдійської Арабії, або Лівії.

УРЯД ПОЛЬЩІ ПОГОДИВСЯ НА ВИМОГИ ВУГЛЕКОПІВ

Варшава, Польща. — Побоюючись поширення страйку копальняних робітників на Шлеську, комуністичний уряд у Варшаві і Політбюро вислали заступника прем'єр-міністра Алєксандра Копеца на переговори з робітничим комітетом, щоб не допустити до поширення страйків. Після цілоденних переговорів обидві сторони проголосили, що вони досягнули порозуміння і що вуглекопи на Шлеську повернуться вже в кінці цього тижня до праці.

Страйк почали 30,000 робітників, але він так швидко поширювався, що вже два дні пізніше страйкувало 150,000, що особливо турбувало Компартію і уряд в обличчі закінчення страйку портових робітників в Ґданську і тому, щоб показати Совєтському Союзові, що Польща дала собі раду з робітничими заворушеннями без допомоги зі зовні. Очевидно, польські офіційні чинники інтерпретують полагодження страйків в той спосіб, що концесії, які були дані робітникам в прибалтійських містах, а пізніше на Шлеську, були неуникнимою конечністю, щоб не допустити до кровопролиття і поважніших зрушень в економіці, чи хочби повторення подій з 1970 року.

Вуглекопи домагалися тільки тих всіх пільг, які уряд приобіцяв портовим робітникам, в першу чергу незалежних юній, обраних робітниками, права на страйк, підвишки платень, кращої обслуги сільськогосподарськими продуктами тощо.

Коротко після приїзду на Шлеськ Копеца, урядова делегація опублікувала офіційний комунікат, у якому стверджується, що уряд визнав вимоги робітників слушними і сприємливими тому немає причини до продовження страйку. Робітничий комітет кілька годин після урядового комунікату підтвердив форму домовленості і заповів поворот робітників до праці.

У міжчасі майже всі робітники в Ґданську повернулися до праці, закінчуючи тим самим 18-денний страйк і велике напруження, яке панувало в тому часі в Польщі.

Справа американських закладників актуалізується

Вашінґтон. — Використовуючи постання нового іранського уряду під керівництвом прем'єра Мохаммеда Алі Раджая, державний секретар Едмунд Маскі вислав до нього листа в справі звільнення закладників. Листа передано через швайцарську амбасаду, яка перебрала ведення американських справ на час відсутности американської амбасади в Теграні. В Теграні Комісія закордонних справ Ірану висунула зі свого боку пропозицію умов звільнення американських закладників.

У своєму листі державний секретар повторює американську вимогу якнайскорше звільнити американських закладників та висловив готовість уряду ЗСА вислухати іранські претенсії і почати переговори над ними.

Таким чином проблема закладників може ввійти у зовсім нову фазу. Одначе годі сподіватися швидкої її розв'язки, тобто звільнення закладників, бо треба взяти до уваги повільність процедури іранського парляменту, який полагоджує ту справу, його нез'ясовані позиції й численність у ньому фракції ісламських фанатиків, в кінці небажання аятолли Хомейні звільнити американських закладників ще перед президентськими виборами, щоб не вплинути позитивно на шанси президента Картера бути переобраним.

Р. РЕҐЕН ПРОМОВЛЯВ ДО УЧАСНИКІВ ЕТНІЧНОГО ФЕСТИВАЛЮ

Частина групи представників поневолених народів під час фестивалю в Джерзі Сіті, Н.Дж.

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Роналд Реґен розпочав тут свою виборчу кампанію на пост президента ЗСА, виступаючи на етнічному фестивалі. Темою його виступу була атака на президента Джіммі Картера, особливо в ділянці економіки. Виступові Реґена в Парку Свободи в Джерзі Сіті, який положений на березі ріки Гадсон напроти статуї Свободи прислухалося біля 10,000 осіб.

Вшановуючи Свято Праці, Реґен нав'язав до важких страйків і перемоги польських робітників, яких дисципліну, рішучість і відвагу він поставив за взір американцям. Він протиставив невдачну, на його думку, політику президента Картера мужній і успішній політиці Леха Валеси, провідника польських робітників, яка закінчилася успіхом.

„Це тільки вина Картера, що так багато людей втратило працю. Хай же він тепер піде до хат безробітних робітників і подивиться в очі їхнім дітям", заявив Реґен. Він теж заатакував президента Картера за те, що той блокує дискусію з участю трьох президентських кандидатів: Реґена, Джо на Андерсона і Картера.

Виступ Реґена закінчено масовим відспіванням „Боже, благослови Америку" чим надано не лише провідний тон цьому зібранню, але й цілій його кампанії перед виборами.

Серед присутніх на фестивалі була також українська група, про яку, як і польську групу згадували всі телевізійні станції. В українській групі були: д-р Іван Флис, Володимир Сохан, Йосиф Лисоґір, Антін Драґан, Володимир Білик, численні союзовці й члени місцевої та інших українських громад.

Одною з найбільших груп була група об'єднана у відділі Поневолених Націй з Ню Йорку, яку вів її предсідник Горст Уліх. Крім цього були ще й інші делегати різних груп поневолених народів, а серед них афґанці, вірмени, азербайджанці, болгари, українці, хорвати, кубинці, козаки, литовці, лотиші, естонці, мадяри, тибетанці, туркестанці, північні корейці й інші.

У світі

В ДОТЕПЕРІШНЬОМУ КОМУНІСТИЧНОМУ Китаю взагалі не присвячувано ніякої уваги продукції високоякісних вин. Земля і клімат деяких частин Китаю винятково добре до того надаються. На вимогу закордонних туристів і торговельних та дипломатичних представництв уряд Китаю започаткував продукцію якісних вин. Продукцію почав він на спілку з французькою фірмою Ремі Мартен, яка продукує відомі коньяки й різні вина. Китайці постачатимуть виноград, вирощуваний по французьким рецептам, будинки, енергетичні засоби й робітників, а французька фірма керівництво — адміністраційне й технічне, — машинерію й експертизу. Першого року продукція повинна дати 100,000 бутилок високоякісного вина.

В БОРОТЬБІ З ІНФЛЯЦІЄЮ, а головно з катастрофально зростаючими цінами м'яса, президент Єгипту Анвар ель-Садат припинив продаж м'яса аж до кінця місяця вересня. Це повинно створити відповідну резерву й уможливити пізніше втримати ціни на відповідному рівні. Одначе деякі економісти побоюються, що після того подорожіють значно не лише м'ясо й м'ясні вироби, але й усі інші харчеві продукти, а в першу чергу риби, кури й набіл. Президент доручив державним чинникам звернути особливу увагу на маніпуляції на чорному ринкові, щоб не допустити до висиску населення.

НА ВСЕКИТАЙСЬКОМУ народньому Конгресі, якого сесія саме тепер почалася, внесено пропозицію, щоб заборонити розписування плякатів і уміщування пропаґандивних написів на стінах спеціяльно призначених для цього. Дотепер такі „стіни демократії" відігравали велику ролю у виявлюванні настроїв і думок народніх мас, а в першу чергу інтелектуальних кіл, які не мали іншої можливости подати до відома публіці, що вони думають у різних важливих питаннях. Ухвала в цій справі вимагає зміни відповідної точки в конституції КНР, бо попередній Конгрес, який відбувався ще за життя Мао, на його вимогу помістив у конституції забезпечення можливостей того роду публікацій і пропаґанди ідей та думок різних приватних людей. З огляду на відповідний склад Конгресу, китайського парляменту, ухвала зміни відповідної точки конституції не натрапить на найменші труднощі.

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ Анвар ель-Садат вислав нового листа до прем'єра Ізраїлю Менахема Беґіна. В цьому листі Садат займає становище до продовжування розмов між обидвома країнами в справі автономії для палестинських арабів. На думку Садата такі розмови покищо недоцільні. Він уважає, що краще зачекати й відбути пізніше „розмови на вершку" з включенням ЗСА. Тим більше, що мир між Єгиптом і Ізраїлем є такою очевидною „історичною конечністю", що покищо з розмовами можна почекати.

НА СОЮЗІВЦІ УСПІШНО ПРОЙШЛИ 25-ті ТЕНІСОВІ І 24-ті ПЛАВАЦЬКІ ПЕРШЕНСТВА УСЦАК

Союзівка. — Біля 200 змагунів і змагунок з близьких і далеких центрів українського громадського життя у ЗСА і Канаді взяли участь у 25-их з черги крайових тенісових і 24-их плавацьких першенствах Української Спортової Централі Америки й Канади (УСЦАК), які відбулися тут у присутності понад 2,000 глядачів під час триденного вікенду з нагоди Свята Праці від п'ятниці до понеділка, 29-го серпня до 1-го вересня. Ці змагання, що їх традиційно влаштовує Карпатський Лещетарський Клюб (КЛК) за нагороди УНСоюзу, „Свободи", „Українського Тижневика" і Союзівки, були присвячені 25-річчю УСЦАК.

(Фота: ред. Рома Гадзевич)

Учасники тенісового турніру під час церемонії відкриття.

Тенісовий турнір

Цей турнір, який з уваги на „заокруглений рік" можна уважати ювілейним, пройшов з повним успіхом, не зважаючи на гарячу, вологу погоду та постійну небезпеку дощу, який доцільно „висів" над Кетскильськими горами протягом триденних розгривок на сімох кортах Союзівки і шістьох у стейтовому університеті в Ню Полц, Н.Й., у першому дні змагань. На поготівлі турнірової комісії стояли нею замовлені шість кортів у закритій арені у поблизькому Кінґстоні, Н.Й.

Турнір, до якого зголосилося 124 учасники, а стартувало 111, позначався новими чемпіонами у всіх 14-ох групах, маратонними, завзятими і виснажуючими трисетівками та високим рівнем змагань зокрема у сімох групах юнаків і юначок, у яких змагалось 40 юних і талановитих тенісистів. Як і в минулому році, в турнірі взяли участь кілька популярних „тенісових родин" — серед них Матківські, Шияни, Коґутяки, Сидораки з далекої Каліфорнії та інші, — по-одинокі члени яких поїхали домів з нагородами за успіхи. Свій рекорд участи у всіх 25-ох змаганнях продовжила Марія Душник, заступниця головного предмадська активістка, що й відмічено під час церемоній відкриття і закриття.

У групі чоловіків, в якій стартувало 22 із 24-ох зголошених змагунів, перше місце здобув 23-річний випускник Вашінґтонського університету у Сієтлі Михайло Копач (Український Тенісовий Клюб, Чікаґо), перемагаючи у фіналі 22-річного Ігоря Ференцевича (КЛК Ню Йорк) вислідом 7-5, 6-0. У півфіналах Копач виелімінував минулорічного фіналіста і колишнього п'ятикратного чемпіона Івана Дурбака (КЛК Ґаррісбурґ) 6-3, 7-5, а Ференцевич (КЛК Ютика) у завзятій трисетівці, яку треба було докінчувати в понеділок вранці, 3-6, 7-6, 7-6. До кращих партій цієї групи належала чвертьфінальна перемога Ференцевича над Юрієм Вальчуком (КЛК Ню Йорк) вислідом 6-2, 3-6, 6-3, та перемога Фалинського над Юрієм Харуком (УТК) 7-6, 2-6, 6-2. Не зважаючи на високий рівень розгривок, ця група була послаблена відсутністю чотирикратного чемпіона Андрія Чайковського і Романа Купчинського, які почали навчання у правничих школах і не могли взяти участи в турнірі, та Романа Ракочого, мол.

У групі жінок, 18-річна Зеня Матківська („Чорноморська Січ" Нюарк) здобула другий рік підряд і

(Закінчення на стор. 4)

В Америці

УСІ ТРИ КАНДИДАТИ НА ПРЕЗИДЕНТА — Джіммі Картер, Роналд Реґен і Джон Андерсон, розпочали 1-го вересня ц. р. офіційну передвиборчу кампанію. Картер виступав перед 20,000-ою публікою в Алабамі, Реґен взяв участь у етнічному фестивалі у Парку Свободи в Джерзі Сіті, а Андерсон виступав в кількох місцевостях в стейті Ілліной. Кореспонденти інформують, що усі три кандидати вдавались до контроверсій, обіцяли великі полегші для населення і ганили один одного за ті чи інші потягнення.

ПОКИЩО АНІ РОЗАЛИН КАРТЕР, ані Нensі Реґен не беруть активної участи у передвиборчій кампанії в користь своїх чоловіків. Натомість дружина кандидата на віцепрезидента з Републиканської партії Барбара Буш вже заплянувала виступи у Ню Орлінс, Сан Антонійо, Денвері, Сан Франсіско, Сієтлі, Балтиморі й в інших містах.

ДОСЛІДНИКИ ПЕРЕДБАЧУЮТЬ, що в 1980 році народиться у З'єднаних Стейтах Америки більше дітей, як в будь-якому році перед тим. Такі передбачування зроблені дослідчим інститутом у Вашінґтоні на підставі переведених розмов з кількома тисячами молодих подруж. Загально предбачують збільшення народжень на 2 відсотки в загальному, а в стейті Каліфорнія аж на 10 відсотків в порівнянні з 1979 роком.

ВЧИТЕЛІ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИХ ШКІЛ пішли на страйк напередодні відкриття шкільного року. Учителі і допоміжний шкільний персонал домагаються не тільки підвишки платень, але також збільшення учительського складу, а зглядно повернення до праці раніше звільнених учителів. Також в інших місцевостях учителі погрозили страйком, якщо не будуть позитивно полагоджені їхні вимоги про підвишку платень і поправу відносин у школах.

ЗАЯВА РОЛАНДА РЕҐЕНА про „два Китаї" ще й до сьогодні мститься на ньому, не зважаючи на те, що на пресовій конференції він заперечив можливість стосування подвійної політики і заповів, що не вводитиме жадної зміни у теперішні дипломатичні зв'язки між ЗСА і Китайською Народною Республікою. Китайські лідери натомість гостро заатакували політику Реґена, не здаючи собі справи, що вони таким потягненням вмішуються до внутрішніх справ Америки. Дорадники Реґена у справах закордонної політики вже раніше перестерігали його, щоб не займав становища до контроверсійних справ, що може дуже пошкодити його передвиборчій кампанії.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ПЕРЕДБАЧУВАННЯ і опити переведені різними дослідчими інститутами, які виказують, що Демократична партія, якщо навіть виграє президентські вибори 4-го листопада ц. р. не матиме більшости в Конґресі, лідери цієї партії заперечують такі предбачування, кажучи, що усі кандидати з Демократичної партії надіються на перемогу, а керівництво партії зробить все можливе, щоб їм в цьому допомогти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перемога польських робітників

Перемога польських робітників є не тільки їхньою перемогою. Вона є перемогою всіх робітників поза залізною заслоною у їхній боротьбі з комуністичним поневоленням, з диктатурою комуністичних клік, які засіли на вершку кожного суспільства, перемогою над московським центром, який накидає свою волю усім сателітним народам, а ще більше народам поневоленим в СССР, а нарешті перемогою здорового глузду над несусвітньою доктриною марксизму-ленінізму з її придушуванням усього вільного, людського, нового і творчого.

Цілий світ зі запертим віддихом очікував на вислід того нерівного змагу, який провадили польські робітники. Чверть мільйона страйкуючих поставили чоло не лише варшавським можновладцям, але й тим, що поза ними і над ними — кремлівським наказодавцям. Надії чергувалися на переміну зі зневірою, який буде вислід того змагу. Бо хоч симпатії майже всього світу були зі страйкуючими, але немає сьогодні в світі сили, яка рушила б пальцем у їхній обороні. Моральну підтримку вони мали, але на лінії вогню вони стояли самі, а проти них державні машини, озброєні до зубів поліції, армії з найновішим вивінуванням. Правда, польські вояки напевно не були б пішли атакою на своїх братів-робітників, але совєтські дивізії змеханізовані й завтоматизовані й технічно й морально могли б піти. Та не зважаючи на це, серед робітників ні на мент не було сумніву, що їхнє діло таке справедливе, що вони мусять стояти на вибраних позиціях.

Три елементи, крім згаданих уже симпатій усього світу, склалися на цю перемогу. Першим і найважливішим були таки самі вони, страйкуючі, які рішуче, твердо й неуступчиво, але спокійно й розважно, вистерігаючись будь-яких виступів, які могли б напустити на них московські дивізії, обороняли своїх прав і своїх зовсім зрозумілих вимог. У цьому підтримував їх увесь польський нарід.

Другою причиною був стан і постава керуючої верхівки польського комуністичного режиму на чолі з Едвардом Ґєреком. Кращі у тій верхівці, ті, які вміють і не бояться відкритими очима дивитися на життя, бачили й бачать цілу нікудишність сучасного польського режиму і його діяльности. Вони бачать ті великі невдачі, свою некомпетентність, великі помилки, які закономірно витікають з одного боку з нераціональної і в сучасних умовах вже зовсім відсталої комуністичної доктрини, а з другого з усього того, що приходить з веління Москви, а що є спрямоване не на добро польського народу, на його розвиток, а на імперіялістичні потреби Москви і її большевицького режиму. Цього не можуть не бачити кращі серед сучасних польських провідників. Але навіть запаморочені марксо-ленінізмом також мусять бачити всі неполадки, хоч не свідомі їхньої причини. І тому вони всі нерішучі, не знають кудою йти. Тим більше, що криза в Польщі не триває рік, чи два, а триває 35 років. 35 років марнування нагод і можливостей, розтратна господарка народними енерґіями й зусиллями виявили повне банкрутство і системи і політики диктованою Москвою. У такій ситуації Ґєрек і його колеґи не могли бути ні рішучими, ні впевненими, бож вони знали, що правда по боці робітників, а не їхньому.

Третьою причиною була ситуація, в якій знайшлася Москва. Куба, Африка, частина арабського світу, Китай, збройний напад на Афганістан стали кісткою в горлі Москві. А це все на тлі зростаючого руху спротиву внутрі СССР, очевидного національного відроджування народів, зростаючої боротьби за права людини створило умови, в яких будь-який новий збройний виступ може стати тією краплиною, яка може спричинити потоп. Москва вже попробувала своєї безсильности, коли вона, опираючись на свої армії, танки й ракети, хотіла диктувати народам Західньої Европи, тероризувати ЗСА, а зустрілася з легковаженням її сили і її погроз. У такій ситуації червоні дивізії не могли повторити ані Берліну 1953, ані Мадярщини 1956, ані Чехо-Словаччини 1968.

Одначе перемога польських робітників ще не остаточна. Їм прийдеться ще пройти через важкі хвилини й великі зусилля, а навіть небезпеки. Небезпеки з двох боків. Від власного польського режиму, бож ніякий режим не здає легко позицій. А тим більше коли він поперетиканий людьми, які говорять „ми нарід, робітнича кляса", а думають про себе й свої вигоди. Комунізм плекає моральних покручів, людей визутих з гуманности й позбавлених сумління, він спеціяльно вирощує доктринерів для яких формулка вище людини і життя. А крім цього серед теперішнього варшавського приватного антуражу напевно не бракує запроданців Москви, прямих аґентів. І через них вона буде вести наступ, щоб знов польськими руками добитися свого. А крім цього вона сама встряватиме, щоб повторити 1956 рік, коли В. Ґомулка перебрав владу з великими надіями, а потім став її відомим знаряддям, тож caveant consules!

Іван Я. Хамуляк

СТАБІЛЬНІСТЬ І ТРИВАЛИЙ МИР НА СХОДІ ЕВРОПИ

На наших очах відбувається процес деколонізацій у цілому світі. Багато народів, що недавно ще жили під чужим пануванням, стали сьогодні самостійними державами, а колишні колонізатори або повернулися до своїх матірніх держав, або деякі з них пробують і дальше залишитися у місцях їх дотеперішнього перебування, але не як репрезентанти пануючої нації, а як рівні з рівними громадяни нової, самостійної держави. Процес цікавий й огорнув доволі широкі кола суспільностей багатьох народів, включаючи в першу чергу англійців, французів, бельгійців, голляндців, портуґальців і т.д. Згадані народи мусять привикати обійтися без колоній.

Процес тієї деколонізації не торкнувся досі найбільшої колоніяльної потуги в світі — СССР. Треба признати що творці і керівники того колоніяльного комплексу, заховалися за доволі спритно спреперовані заслони і тому не легко є до них дібратися і побачити їхнє справжнє обличчя.

Все таки сьогодні існує багато познак, що не лише ми, українці, як найближчі сусіди, але майже цілий світ починає бачити СССР таким, яким він є і виглядає, що большевиків той факт починає поважно тривожити. Пропаґанда і різні диверсії не мають ефекту, треба братися до зброї. Нині в Афганістані немає кубинців, але є українці, білоруси та інші неросійські народи, в яких немає ніяких інтересів воювати на тих теренах. Цікаво, чи „члени Варшавського пакту" будуть мусіти теж аґанжуватися у тій боротьбі? Все можливе. Колоніяльні сателіти мусять теж слухати московського центру.

Як довго ще можна буде ефективно послуговуватися тими різними заслонами, годі нині з певністю сказати. Хоч з другого боку є багато познак, що чим довше це буде тривати, тим проблема „розоблачення" правдивої суті, себто колоніялізму СССР посуватиметься дальше і дальше... А якщо так, тоді збаламучення багатьох народів скінчиться, а це не принесе доброго результату для російських імперіялістів. Одно вже є певне, а саме, що русофільство багатьох народів, в першу чергу серед слов'янських, вмерло, його немає. А це дуже важливий факт, якщо хтось думає про майбутнє того простору, де росіяни сьогодні володіють.

На мою думку, самі росіяни того свідомі і воно їх у великій мірі тривожить.

Проблема балянсу

Дехто думає, що по розвалі СССР може на терені Східньої Европи створитися хаос, що в ніякому випадку не буде для нікого привабливою ситуацією. Треба запропонувати альтернативу, що буде реальна атрактивна, треба запропонувати не фрази, але в деталях опрацьований плян.

Недавно в польській лондонській „Трибуні" Ровмунд Пілсудські пише таке: „Якщо б мало прийти до збройного конфлікту на терені Европи між СССР і Заходом, то в польському контексті цей конфлікт означав би передусім конфронтацію між СССР і Німеччиною. У залежності від того, хто в кінцевій фазі конфлікту втримався на полі бою, — Росія чи Німеччина, — той вирішував би потім про долю нашої території". Для нього існує Росія, Німеччина, а між ними Польща. І він пробує порадити полякам, що „незалежна і реалістично думаюча польська політика не тільки не може пов'язувати якихнебуть надій з такою конфронтацією, але повинна підтримувати всякі почини, якими можна конфліктові запобігти". Він радить, щоб польський нарід „якнайменше анґажувався у конфлікт", і передусім щоб він змагав до того, щоб „зберегти на военний час найменше пошкодженою польську народну субстанцію".

До якої міри Р. Пілсудські репрезентує думання польської політичної думки, ми не знаємо, але такі думки серед поляків існують.

Він не хоче подумати, що крім 100 мільйонів росіян, та 90 мільйонів німців, на тому терені живе разом біля 130 мільйонів слов'ян.

Ті числа гогорять за себе і дивно, що П. Пілсудські їх прямо іґнорує. Були ж народи, що сотні років не нападали на себе, тоді чому ж не могло б так статися, щоб 130 мільйонів слов'ян так само жили в згоді і були балянсуючою силою між аґресивними німцями і такими ж росіянами, яким питома риса загарбника.

За тісний союз

Ідеї усяких панславізмів, — це стара і знана історія. Слабістю їх, однак, було те, що росіяни в них мали бути одним із найважніших факторів, а практично, так як є сьогодні, володіти над іншими слов'янами. Якщо „русофільство" вмерло, то тільки з вини росіян. Їхня непогамованість і розперезаність, получена з духом загарбництва, знищила ту ідею на довший протяг часу і ледве чи колись вона відживе знову. Всякі слов'янські союзи, що могли бути корисними й ефективними в дії, мусять бути рішуче без росіян, принаймні на якись довший протяг часу. І той союз не повинен бути ані проти росіян, ані проти нім-

(Закінчення на стор. 3)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Михайло Дорошенко. Українська трагедія. Спогади з другої світової війни. Ню Йорк, 1980, ст. 224.

Перед нами нова книжка спогадів про Другу світову війну. Автор, Михайло Дорошенко, нащадок давнього українського роду, згадує про Другу світову війну від самого початку аж до того, як він із родиною переселився до цієї країни, де живе в стейті Ню Джерзі аж досі. Автор в „Передмові" (ст. 7-16) пригадує, як українці втратили свою козацьку державу.

„Браття, браття,
ми пропали:
Самі себе звоювали!
Звойовуємо самі себе
й донині".

На думку автора ми програли боротьбу за волю й державність України. Причина: „отаманія і анархія, запроданство й малосвідомість українських мас та перехід стотисячної Галицької Армії до Денікіна, а потім до таких же московських большевиків".

Щодо Галицької Армії, то її не було 100,000, бо, як співається у відомій пісні: „галичанам зів'яло сорок тисяч цвіту", а решта лежала хвора, між ними і автор цих рядків, і не було кому воювати.

Гадаємо, що найцікавішим для читачів „Свободи" будуть місця в книзі спогадів М. Дорошенка, де він згадує про те, що він і його приятелі в районі Елисаветграда (сьогоднішнього Кіровограда) не схвалювали „проголошення бандерівським проводом у Львові відродження державности України" в червні 1941 року. Вони вважали, що це сталося завчасно і воно повинно було відбутися в Києві, а не в провінційному місті, у Львові.

Автор згадує і про те, що на його думку, і на думку Військової Ради, яка в тому районі існувала, УПА „пускала під укоси німецькі потяги", що везли амуніцію та зброю німецькій армії. Ту диверсію робили і поляки і комуністи, але за неї німці мстилися тільки на українських селянах.

„Нині чим більше партизанських дій, тим німці від того не стають лагіднішими, а гіршими, а далі, то мусимо чекати і ще гіршого, — зі сумом обговорювали військові події наддніпрянці".

Автор згадує на 124-ій сторінці професора Петрова, який жив у м. Гамбургу, і який виїхав до Росії, де був нагороджений орденом, про якого „говорили, що був совєтським шпигуном".

У своїх спогадах М. Дорошенко згадує і про те, як він із родиною виїхав на еміґрацію до Німеччини, де проживав у таборах Венторг коло Гамбурґу, а пізніше в таборі в Фалькенбургу. До тих таборів в англійській зоні приїздили з Канади о. д-р Кушнір, посол Глинка і капітан Богдан Панчук. Українці зручно боронилися проти насильної репатріяції, яку хотіли здійснити представники комуністичної Росії, і яким вдалося силою схопити малолітнього сина автора та вивезти аж на Сибір. Цей 16-літній Олекса дістав 12 літ кари від совєтського правосуддя і опинився десь аж на ріці Обі. Його мати довідавшися про недолю сина, померла в 1961 році, проживши 59 літ. Сам автор жив в Картереті, Н. Дж., до 1956 року, коли пішов на пенсію.

„По смерті дружини моє життя стало самотнішим і сумнішим. Але щоб не змарнувати похилих літ, я вирішив писати спогади, сподіваючись, що моє знання і досвід пригодиться й іншим людям".

Автор кінчає свої спогади так:

Чи буде колись Самостійна Україна? Трудно, щоб вона постала, бо наплодилось безліч політичних партій і угруповань, що не об'єднуються, а поборюють один одного. Якщо виникне якась нагода, а вона мусить бути, бо у СССР дуже колотиться і революція мусить раніше чи пізніше бути, то тоді що? Невже буде знову стрілянина, як то було в 1941 році в Кам'янці Подільському?

Тому всі політичні партії повинні об'єднатися і, відкинувши дрібні порахунки, вибрати відповідного президента і спільними силами вибороти Самостійну Україну".

В книжці 21 фотографій автора і його родини та сцен із життя в таборах.

Цю цікаву книжку з оригінальними і контроверсійними поглядами автора в справі ролі УПА і політики Степана Бандери можна купити в автора за 6 долярів вже з пересилкою. Адреса: Mr. Doroshenko, 446 S. Cedar Grove Rd., Sommerset, N. J. 08873.

Василь Верига. Дорогами Другої світової війни. Леґенди про участь українців у Варшавському повстанні 1944 р. та про Українську Дивізію „Галичина". Канадське Наукове Товариство імені Шевченка. Вид-во „Новий Шлях". Торонто, 1980, ст. 259. Обгортка мистця Михайла Михалевича.

Ще багато живе людей, які добре пам'ятають 1943 рік, коли організувалась Українська Дивізія Галичина, і тому про неї самі українці, головним чином на західніх наших землях, повинні писати чисту правду, якщо хочуть, щоб їм вірили українські читачі, які не були свідками подій із Другої світової війни.

(Закінчення на стор. 4)

Лев Яцкевич

ХВОРА ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Живемо, неначе на вулкані, який розхитує наріжні камені нашої суспільної структури та нищить основне плетиво нашого щоденного життя. Студенти в Берліні, Ню Йорку, Туріні й Токіо захоплюють своїх деканів, президентів університетів, спиняють ходу брязкотливих, освітніх „фабрик" та загрожують падінням урядів. Поліція стоїть осторонь в ґето Ню Йорку, Вашінґтону, Філядельфії та Чікаґо, коли на її очах ламається древні закони власности. Міські метрополії умертвені паралічем страйків, силовими пошкодженнями, розгуламими, знасилуванням жінок, вбивством та порушенням громадського спокою.

Ті всі бунтівничі вияви, це симптоми хворої цивілізації, яка не може дальше виконувати, в усталений спосіб, свої найбільш вагові функції. Те все, не криза капіталізму, але криза індустріяльної суспільности, без огляду на її політичну форму. Ми є свідками, одночасно: революції молоді, статевої, расової, колоніяльної, економічної революцій та щораз скорішої та глибшої технологічної революції. Соціологи називають цю суміш революцій — суперіндустріяльною революцією. Лоренс Лєссінґ недавно написав в журналі „Форчен" статтю на тему кризи в сьогоднішній науці та технології. На його думку, причини тієї кризи слід шукати в неґативнім наставленні до них молодого американського покоління.

Динамічність науки

В останнім чвертьстолітті американська наука та технологія, не зважаючи на малі зупинки та гальмівні періоди, була позначена великим динамізмом та сповнена цілої низки нових винаходів та нових досягнень технології, що в загальному причинилися до поліпшення життя людини на нашій плянеті. Вершком тих досягнень слід вважати політ людини на місяць.

Колись та подія стала б джерелом надхнення для поетів, мистців та філософів. Сьогодні, вона стала предметом бурхливої атаки, глуму та критики гуманістів та лібералів. В тих атаках технологія представлена, як ідол з потужною, рушійною силою, над якою людина втратила контролю. З другого боку, цей ідол сповнений цілої низки недоліків в ділянці енерґетики, транспорту та занечищення довкілля. Наука, що досі вважалася пальним технології та основою росту цивілізації, на думку молодого покоління, стала абстрактною та безкорисною для людства. У вислідi такого наставлення, конґрес зменшує субсидії на досліди в ділянці медицини та стислих наук, завданням яких мало бути зменшення витрат у галузі опіки здоров'я, енерґетичної кризи, транспорту і занечищення довкілля.

Двобічна атака

Притому атака проходить з двох боків, з боку пересічних американців, які вважають, що наука стала надто складна й коштовна і тому слід її обмежити та зменшити в той спосіб федеральний бюджет, та з боку самих науковців, а особливо його молодих активістів, які вважають, що наука зійшла на манівці і, її слід докорінно змінити.

Багато людей, між іншим, твердить, що ціле лихо сучасного світу виводиться від Коперника, Ґалілея та Ньютона, що впровадили геліоцентричну систему та в той спосіб започаткували відгуманізування та змеханізування нашого світу. Сьогодні тим світом кермує уклад сил, що в його осередку стоїть компютор, запрограмований модерним мефістофелем.

Наявним виявом тієї нової філософії слід уважати нову культуру, чи радше антикультуру сучасної молоді, що відвертається від стислих наук та ставить в осередку свого зацікавлення прості форми мистецтва і ремесла з кличем повороту до природи (аля Руссо), астрології та східньої містики, що на протязі століть тримала в злиднях цілі материки нашої плянети.

Втеча від дійсности

Із ділянок наук, єдиною пошаною втішається між молоддю електротехніка, що вирощує потрібну енерґію для її стереофонних радіоприймачів, електричних гітар та фармакологія, що постачає їй наркотики для вирощування розкішних візій і втечі від дійсности.

Комунні „поселення" приклонників тієї культури, здебільша, поруч „супермаркетів" (цебто оаз модерного харчового промислу), при тому, автомобілі та мотоцикли, це основний засіб їх льокомоції. Іншими словами, їхня культура не відкидає тієї частки науки і техніки, що відповідає завданням їх „антикультури".

На жаль, наука це нероздільне плетиво інформацій з різних ділянок знання; знищення однієї частки, провадить до знищення другої. Кожний лік і кожний технічний винахід має два боки медалі; добрий і злий. Наприклад, кожен лік має, крім лікувальних, також то-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Роман Кобринський

ІНДІЯ — КРАЇНА СХОДУ

(4)

Всередині ми довго не могли задержуватися, бо товпа відвідувачів чекала на свою чергу. Мавзолей лежить над річкою Джумна, довкола пальмовий парк, побіч дві стилеві палати. Шах Джаган проєктував ще поставити по другому боці річки другий мавзолей з чорного мармуру, та доля рішила інакше.

З черги ми поїхали до Фатепур Сікрі, 24 милі на захід від Аґри. Це комплекс палат і будинків, збудованих в XVI ст. королем Акбаром на місці, де святець Салім Чісті предсказав йому про народження сина. Та тут Акбар прожив всього 14 років. Столицю він переніс до Аґри з причини браку достатньої кількости води. В поодиноких будинках ми оглядали залі публічних та приватних авдієнцій, тронову залю, а на площі — велику шахівницю, де шаховими фігурами були живі дівчата-невільниці. Оглядали ми також гріб святця Салім Чісті з балдахимом із перлової маси, а далі Панч Магаль, п'ятиповерховий будинок, що в своїй конструкції мав 84 колюмни. Вкінці оглянули ми входову палату з по-мистецьки вирізьбленим з одної плити мармуру — вікном, крізь яке, наче через коронку проглядала площа перед палатою.

Згадати треба б ще Джантар Мантар у Делі, астрономічну обсерваторію з XVIII ст., складену зі 6-ти мурованих частин для студій руху сонця, місяця і плянет. Уже 250 років ця обсерваторія працює бездоганно.

Під час нашого перебування в Індії, ми взяли участь у приватному коктейлі-принятті в домі урядовця одного з міністерств у Делі. При тій нагоді ми розпитували господарів про кулінарні спеціяльності в Індіях. В загальному індійці — це веґетаряни, але якщо їдять м'ясо, то придержуються правил своєї релігії. І так визнавці інду не їдять воловини, а мусулмани — вепровини, тому то їх „меню" є дуже різнородні. Улюбленою стравою є біріані — це курятина або баранина, приправлена прянощами, приладжена з рижом і ґарнірована помаранчами, ананасами наверху, легко посипана цукром і рожаною водою. Пуляо — відміна біріані, приладжена з кокосовими оріхами, міґдаллю тощо. Господар дому оповідав нам ще про різні роди печеного чи смаженого хліба, про десер, де подають крім пуддінґів, тісточка в сиропі, а навіть халву і питоменні для Індій овочі, як сафеда, лянґра чи мальґова. В Індії дозволено при столі їсти пальцями як, наприклад, кульки рижу, вживаючи, однак, пальців тільки правої руки. Місцевим напитком є ферментований пальмовий сік, а де є проґібіція /наприклад, у Бомбеї/, то там туристи одержують окремий дозвіл на закупівлю алькоголю.

Окремою темою наших розмов була справа високого приросту населення. І не дивниця. Сьогодні має Індія 670 мільйонів населення /Вирлд Бук Енциклопедія т. 10/, а в 1961 році — мали 436 мільйонів. На селі в Індії родинне життя подібне до нашого. Батьки, діти і внуки живуть спільно під одним дахом, а молодий індієць, який одружується, не створює окремого дому, лише прилучується з жінкою до своєї родини. В господарських справах перед веде жінка, а що жінки не займають належного їм місця в суспільності, це із-за браку потрібної їм освіти. За рівноправністю обох полів боролись і Ґанді і Неру. Для чужинців індійці — чемні, толерантні і товариські.

(3)

З черги ми вибралися до Кашміру, підгірської країни Гімалаїв, яка положена вже дальше на півночі як сам Тибет. Долиною Кашміру, тисячі років тому проходив шлях для караван з Китаю до Індії. Тому тут стрічаємо мішанину рас, одягів і традицій, а мешканці говорять окремішньою мовою „доґрі", себто мішаниною санскриту, пунджабі і перської. Та це не зробить вам більшої різниці, якщо довідаєтеся, що Індія має 14 основних мов і 544 діялекти. Мешканці Кашміру мають свої питоменні звичаї. Зимою, щоб загрітися чоловіки носять під халатом, на шкіряному мотузі — „канґарі", тобто металевий посуд з жаріючим вугіллям. Тому то у них торс має сліди попалення. Кашмірці-це витривалі пішеходи, а з чередами худоби вони переходять горами з одного кінця країни на другий.

В часах перед незалежністю Індії, магараджа держав Кашмір для себе, жаден европеєць не міг ввійти туди без дозволу уряду. А кожної зими магараджа сходив зі сніжних висот Кашміру до палати в Джамму, що має клімат лагідніший, бо лежить тисячу футів над поземом моря.

Столиця Кашміру — це Срінаґар, місцеві вимовляють його „сіррінаґґер" — положений в горі долини Кашміру, довгої на 84 милі і широкої яких 20 миль. Дороги в Кашмірі насаджені тополями ще з часів Великих Моголів, та в порівнянні з Швайцарією, краєвид цієї гористої країни видавався нам чимось понурим. Цікаво виглядають дахи домів — покриті весною квітниками, заки їх не спалить сонце, а здовж ріки і озер стоять малі домики, де живуть тубільці. Входи прикриті котарою, а довкола домиків постійно сушиться у сонці білизна. При березі річки — заякорені дімки на човнах, а через ріку перекинених дев'ять мостів лучать оба береги зі собою. Срінаґар має ще одну своєрідну атракцію: серед міста находиться гострий шпиль, тисячу стіп високий, зі сходами, що ведуть на сам його верх до святині Шіва.

Нас примістили в колишній резиденції магараджі серед квітів і зелені, де побудовано незуґарний бльок з 40 кімнатами для туристів. По обіді виплили ми на човнах „шікара", схожих на венецькі ґондолі, але з балдахимами і вистелених кольоровими килимами, щоб побачити оба озера — Даль і Наджін. Прогулянка тривала понад три години, і ми аж коли почалося смеркатися вернулись до готелю. Озеро Даль, довжиною яких 5 миль, має чисту, прозору воду, а на ньому плаваючі „городи". Як постають такі „городи"? По скошенні шувару, тубільці відривають від дна озера плетінку водоростів та коріння шуварів, яка випливає на поверхню води. Її прикривають землею та садять на ній ярину.

(Продовження буде)

Стабільність...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ців, але в свою позитивну програму повинен поставити: бути стабілізаційним фактором на Сході Европи, співпрацювати з усіма силами, що прагнуть миру й добробуту усіх народів того терену. Силою факту Україна, Польща, Білорусь, Болгарія, Чехо-Словаччина Сербія, Хорватія мають свої самостійні держави, але економічно, політично і мілітарно творитимуть тісний союз, щоб могти зберегти в тій частині світу належний балянс сил під політичним й економічним оглядом. Усякі так звані територіяльні претенсії до себе поодиноких згаданих народів можна буде в мирний спосіб зліквідувати. Пов'язані спільнотою походження, спільними економічними і політичними інтересами, вони можуть почати нову епоху в історії народів. Нині ми дуже часто в особистих зустрічах зі собою пригадуємо собі наше спільне слов'янське походження, то чому б нам не пробувати піти один крок дальше і пробувати реалізувати ідеї тісного слов'янського союзу? Це абсолютно можливе, якщо ми почнемо більше про те думати, почнемо пробувати ту ідею раалізувати.

Це може бути не лише реторика, але ідея, що може змусити нас змінити нашу дотеперішню практику, і то рішуче в позитивному сенсі. Бо якщо б та ідея заапелювала до більших груп людей усіх прошарків суспільств згаданих слов'янських народів, тоді можна б творити організаційні форми для поширювання і реалізації тієї ідеї. Ми ж, слов'яни, як і деякі інші народи, повинні перестати ворогувати поміж собою, повинні стати пересторогою для сусідів. Німеччина має свої проблеми, Росія буде мати свої на Далекому Сході, які може розв'язувати в інтересі Росії та інших народів, а слов'янський союз може діяти в інтересі своїх народів, без воєн, без грабунків і без ненависти до себе. Росіяни теж мусять привикати жити з респектом до всіх інших народів, вміти давати собі раду без нападів на своїх сусідів, а це зовсім можливе, якщо вони того лише схочуть.

Хвора...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ксичні властивості й тому він може врятувати, або вбити життя. Те саме можна сказати про кожний винахід, що може стати благословенством, або прокляттям людства (наприклад, атомова енергія).

Маючи те на увазі, відомий природник Конрад Лоренц, недавно, промовляючи до студентської авдиторії, сказав: „Якщо виметете світ із усіх його надбань науки й знання, завернете його до кам'яної доби, в якій ви духово вже живете".

КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД У КАБУЛІ при помочі совєтських військових частин та КҐБ розпочав широку акцію з метою ввійти в центри повстанських сил на терені Афганістану. Вербування й вишкіл агентів для тих цілей прибрало такі масові розміри, що ця проблема стала одною з головних в публічних дискусіях. Уряд Бабрака Кармаля подав до відома, що йому вдалося схопити в провінціях північного Афганістану трьох лідерів афганських самостійників. Умов їхнього схоплення не подано, але загально є переконання, що це сталося власне завдяки розбудованій наполегливо сітці агентів закинених в самостійницькі середовища.

ЛІҐА ГОЛОСУЮЧИХ ЖІНОК в скорому часі вирішить чи третій кандидат на президента конґресмен Джон Андерсон буде допущений до дебат між кандидатами на президента. Провід Ліґи братиме під увагу в першу чергу популярність Андерсона серед населення і достатню кількість стейтів, які підтримують його кандидатуру. Проти включення Андерсона до дискусій виступає дуже активно Демократична партія і сам президент Картер, який шукає також інших можливостей виступити тільки з Роналдом Реґеном.

Ділимося з Друзями й Знайомими сумною вісткою, що дня 3-го серпня цього року у Лондоні, Онтаріо, Канада, відійшла у Вічність, після довгої недуги

бл. п.

ДОРІС ЛІСОВИК

ПОХОРОНИ відбулися дня 6-го серпня 1980 р., із української католицької церкви Христа Царя в Лондоні, Канада.

Просимо лучитися з нашими молитвами за спокій Її Душі —

чоловік — ЄВГЕН
діти: АНДРІЙ, РОЗАННА, ПАВЛО
Брати та Рідня Покійної

Управа Іллинойського Відділу Українського Лікарського Товариства Північної Америки

ділиться сумною вісткою з Членами, що в середу, 20-го серпня 1980 року, помер,

бл. п.

Д-р ІВАН КОЗІЙ

довголітній член та бувший Голова Відділу Іллиной.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибитій Дружині і Дітям, висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА ВІДДІЛУ ІЛЛИНОЙ УЛТПА

Ділимося сумною вісткою, що дня 2-го вересня 1980 року, відійшов у Вічність,

наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДО
на 90-му році життя

бл. п.

ЛЕВ РОМАНЯК

ПАНАХИДА буде відправлена в п'ятницю, 5-го вересня 1980 р., о год. 8-ій веч., в похоронному заведенні Brennan, 858 N. 22nd Street, Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН в суботу, 6 вересня 1980 р., о год. 9-ій рано, з церкви св. Миколая на цвинтар у Факс Чейс.

Горем прибиті:
ЯДВИГА — жінка
ОКСАНА — донька з мужем ВОЛОДИМИРОМ ПОВЗЯНЮКОМ і дітьми МАРКОМ І ДОРІЯНОМ
МАРІЯ ВЕСЕЛА — сестра
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді і Україні

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 1-го вересня 1980 р., по короткій недузі, з волі Всевишнього упокоївся в Бозі,

наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО

бл. п.

МИКОЛА КІЗИМА

ПАНАХИДА — в четвер, 4-го вересня 1980 року, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 E. 7-ма вул., Ню Йорк, Н. Й.

ПОХОРОН — в п'ятницю, 5-го вересня 1980 р., о год. 9-ій рано, з того ж похоронного заведення до церкви св. Юра, а відтак на цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишив у великому горю:
дружину — АННУ
сина — ОЛЕКСАНДРА з дружиною МАРІЄЮ
та ближчу і дальшу Родину в ЗСА і Україні

БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
Крайова Управа в ЗСА

ділиться з Побратимами, колишніми Вояками та з всім Українським Громадянством сумною вісткою, що в понеділок, 1-го вересня 1980 р., відійшов у Вічність

сл. п. інж.

БОГДАН ПІДГАЙНИЙ

кол. член УВО, член Проводу ОУН в Україні, політичний в'язень, старшина 1-ої УД УНА, довголітній голова КУ Братства в Канаді та член Головної Управи Братства.

ПАНАХИДА відбудеться в четвер, 4-го вересня ц. р., а ПОХОРОН в п'ярницю, 5-го вересня 1980 року в Торонті, Канада.

Високоповажаній Дружині, Донці та Родині, складаємо наші Найщиріші співчуття.

КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА в ЗСА

J. Erglis Smaltzoff
Director, Choreographer

З глибоким жалем повідомляємо наших Прекрасних Приятелів Українців в Европі, Арґентині, в Канаді, в м. Лос Анджелес та по інших краях, що по довшій недузі відійшов у Вічність,

наш Дорогий ПАПА

св. п.

ІВАН ЕРҐЛІС СМАЛЬЦОФФ

педагог, хореограф, балетмайстер, народжений в листопаді (2. 1902 р.), в столиці Рига, Латвія.

Величаві похорони відбулися 9-го серпня 1980 р. на цвинтарі Голлівуд „Меморіял Парк Семетарі", в присутності священиків, студентів (різних народів) та великого числа латишів, українців, росіян та різних приятелів батьків та матерей студентів нашої балетної студії в Голлівуді.

Прощальні промови виголосили: Всч. о. О. Мілент (парох російської православної церкви), пастор Лютеранської церкви Елмар Кавце, п-ні Надія Новак, Леся Полотнянка-Макух та несподівано — стихійно — велике число різних інших промовців.

День був дуже гарячий, такий гарячий, як було гаряче серце НАШОГО ДОРОГОГО ПАПИ до всіх народів з якими наш Папа плекав їхнє народне та балетне мистецтво. Ми дуже щиро вдячні всім приятелям за їхню участь в похоронах, і повідомляємо, що наша балетна студія в Голлівуді дальше буде продовжуватися на Честь і славу нашого Дорогого Батька.

ЛАРИСА СМАЛЬЦОФФ, вдова
і син ЮРІЙ — балетмайстер

Наша адреса: 221 No. Rexford, Beverly Hills, Calif. 90210, U.S.A.

Про нові...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

В. Верига вірно стверджує, що українське населення „радо и щиро вітало українців з Дивізії, а українські вояки все ставали в обороні українського населення, поборюючи німецьку зажерливість."

Автор підкреслює, що між УПА і Дивізією не було негативного відношення, навпаки, „Дивізія була постійною базою інструкторів для УПА", а після прориву під Бродами в липні 1944 року „до УПА перейшло таки чимало військовиків з Дивізії".

В. Верига розбиває вповні і другу легенду, якою користуються головно поляки, про те, що українці брали участь у здавленні Варшавського повстання у 1944 році. Автор використав усю літературу в цій справі, головно польську, і прийшов до таких висновків:

„Резюмуючи все сказане, доводиться з приємністю ствердити, що заява польського публіциста Е. Ловелла (Polska, jokiej nie znaty" Krakow, 1970), що українці, як організована група, не мали нічого спільного із здушуванням варшавського повстання, є дуже на часі і корисна для наладнання добра сусідських відносин обох народів".

Автор дав ще довші розділи „Дивізія „Галичина" у совєтській і польській літературах" (ст. 51-139); „Дивізія „Галичина" — збройне рам'я українського народу" (ст. 141-177) та „Резюме англійською мовою" (179-208).

Наприкінці додані „Документи" (209-240) польською та українською мовою.

Бібліографія вміщена на сімох сторінках; додані „Іменний" та „Географічний" показники.

Книжка присвячена „Світлій пам'яті Воїнів Української Дивізії „Галичина", які полягли в боях з московсько-большевицькою навалою в липні 1944 року під Бродами та на всіх інших фронтах".

Книжка „Дорогами Другої світової війни" свідчить про те, що український нарід де тільки може хватає за зброю, щоб здобути волю своїй Батьківщині — Україні. Її можна купити в автора: Wasyl Veryha, 215 Grenadier Rd. Toronto, Ontario, Canada, M6R IRO або The New Pathway Rublischers, 297 College Street, Toronto, Canada M5T 1S2.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замоподу ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

На Союзівці успішно...

(Закінчення зі стор. 1)

Учасники плавацьких змагань з організаторами. Другий справа — головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис.

третій взагалі свій примат, перемагаючи у фіналі свою 16-річну сестру Любу вислідом 7-5, 6-4. Люба, яка минулого року здобула перше місце в групі юначок 18 років і нижче, перемогла в дорозі до фіналу колишніх чемпіонок Аннетку Харук (УТК) і Арету Ракочу (КЛК Коговз) у відносно легких двосетівках. У цій групі стартувало шість змагунок.

У старшій групі жінок, в якій стартувало дев'ять учасниць, Тамара Вишивана-Кеннон (Союзівка) здетронізувала минулорічну чемпіонку Іванну Шиян (КЛК Бостон) вислідом 6-3, 6-3. В дорозі до фіналів Вищивана-Кеннон перемогла Оксану Сидорак 6-3, 6-3, а Шиян Мирославу Богачевську (КЛК Ню Йорк) 6-2, 6-4.

У групі сеньйорів серію п'ятьох перемог Олександра Олинця („Тризуб" Філядельфія) за чашу „Свободи" і пропам'ятний трофей св. п. д-ра Володимира Гука перервав д-р Зенон Матківський („Ч. Січ"), який виелімінував спершу у півфіналах колишнього чемпіона Зенона Снилика („Ч. Січ") 6-0, 6-0, а відтак добився легкої перемоги над Олинцем 6-1, 6-1. Д-р Матківський змагався у цій групі вперше, здобувши минулого року примат молодших сеньйорів, вибравши, однак, цього року старшу вікову групу. У півфіналах цієї групи, в якій змагалось вісім тенісистів віком 45 років і вище Олинець переміг Марка Фалинського (КЛК Ютика) вислідом 6-1, 6-0.

У найбільш численній по чоловіках групі (18 змагунів) та якісно найбільш вирівняній, свій двократний примат привернув Юрій Савчак („Тризуб"), перемагаючи у фіналі колишнього переможця Олега Богачевського (КЛК Ню Йорк) після затяжної трисетівки вислідом 7-6, 1-6, 6-2. У півфіналах Савчак переміг Олександра Терлецького („Леви" Чікаго) 7-5, 6-4, а Богачевський Павла Ролика („Тризуб") 7-6, 6-4.

У групі старших сеньйорів (55 років і вище), свій колишній примат захистив Константин Бень (КЛК Вашінгтон), перемагаючи у фіналі вперше стартуючого у цій групі Бориса Кучинського („Ч. Січ") у довгій трисетівці, яка затягнулася до заключних церемоній, 7-6, 3-6, 6-3. Подібною трисетівкою переміг Бень у півфіналах Богдана Стопницького („Сокіл" Сиракюзи) вислідом 4-6, 6-1, 6-2, а Кучинський здетронізував минулорічного переможця д-ра Петра Харука (УТК) 2-6, 7-6, 6-4. У цій групі змагалося вісім сеньйорів, включно з відомим ще з України чемпіоном д-ром Ярославом Рожанковським.

У групі юнаків 18 років і нижче, в якій змагалось вісім талановитих хлопців, перше місце здобув Андрій Хархаліс („Пласт" Балтімор), який минулого року здобув чемпіонат групи 16 років і нижче. У півфіналі Хархаліс переміг Василя Ковара („Ч. Січ") 6-0, 6-0 а у фіналі — Адріяна Кутка („Тризуб") 6-4, 6-0. Кутко, у одній з кращих півфінальових партій, переміг Юрія Цікала (Союзівка) 7-6, 6-3. У змаганнях не міг взяти участи минулорічний переможець Мирон Фалинський (КЛК Ютика).

У групі юнаків 16 років і нижче, в якій змагалось дев'ять тенісистів, перше місце здобув Денис Чорній (Союзівка), перемагаючи у фіналі Степана Борисевича (УТК) 2-6, 6-4, 6-4. В дорозі до фіналів Чорній переміг Степана Сосяка („Ч. Січ") 6-0, 6-1, а Борисевич старшого брата Дениса, Корнила, вислідом 3-6, 6-3, 6-3 у завзятих змаганнях, в зародку яких є реґіональна ривалізація.

Ерик Матківський, якому 11 років, рішив змагатись в групі юнаків 14 років і нижче, здобувши примат 12-річної групи минулого року. Він, як і всі інші члени родини Матківських, добився поновного успіху, перемагаючи у фіналі Михайла Сокологорського (УТК) 6-3, 7-5. У півфіналах цієї групи, в якій стартувало сім юнаків, Матківський переміг Олега Булу (Союзівка) 6-1, 6-0, а Сокологорський Андрія Волошка (Союзівка) 6-0, 6-2. У наймолодшій групі юнаків (12 років і нижче), 10-літній Михайло Шиян (КЛК Бостон) ревіндикував програні своїх батьків, здобуваючи перше місце перемогою над Андрієм Сидораком (Союзівка) 6-4, 6-4. У півфіналах Шиян елімінував Данила Матківського („Ч. Січ") 6-0, 6-2, а Сидорак Ореста Цікала (Союзівка) 6-3, 6-1. У цій групі змагалось шість юнаків.

Михайло Копач одержує нагороду за першенство в групі чоловіків від Марії Душник.

Четвертий трофей — „Українського Тижневика" — для родини Матківських здобула 14-річна Оленка, перемагаючи в спільній групі юначок 18 і 16 років і нижче (4 учасниці) Рому Когутяк („Тризуб") 6-1, 6-1. У півфіналах Матківська перемогла Любу Завадівську (Пласт Клівленд) 7-5, 6-3, а Когутяк Христину Левицьку (КЛК Ню Йорк) 6-2, 6-2.

З трофеями, як і їх батько, поїхали домів Таня і Ліда Савчак. Таня добилася перемоги в групі юначок 14 років і нижче, а Ліда — в групі 12 років і нижче. Другі місця у тих тричленних групах припали Христині Гейниш (СУМ-А Парма) і Лесі Граб (КЛК Ню Йорк).

У групі переможених чоловіків, перше місце здобув Ярослав Тимків („Тризуб") перемогою у фіналі над Володимиром Дзіваком („Тризуб") 6-0, 6-1.

Нагороду Марії Душник за найкращу спортову поставу одержав Юрій Вальчук (КЛК Ню Иорк).

Згідно з традицією, тенісові змагання перервано в суботу по полудні для формального відкриття цих індивідуальних крайових першенств. Після піднесення прапорів під звуки національних гимнів до змагунів коротко промовляли: інж. Роман Ракочий, ст., головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис, Ярослав Рубель, голова КЛК, і Омелян Твардовський, член управи УСЦАК в імені відсутнього голови Романа Куціля. Д-р Флис відчитав телеграму-привіт від президентського кандидата Республіканської партії Роналда Реґена, а інж. Ракочий представив колишню чемпіонку Галичини Наталію Андрусів, яка побажала учасникам успіхів „на славу українського спорту". У церемоніях також взяли участь члени проводів змагань, заступниця головного предсідника УНС М. Душник, голова Контрольної Комісії УНС д-р Богдан Футей, управитель Союзівки Володимир Квас та представники управ Клюбів.

Турніром проводила Комісія в складі: інж. Р. Ракочий, ст., голова і провідник змагань, інж. Ю. Савчак, З. Снилик, Яролав Рубень, інж. Володимир Гнатківський, інж. Тарас Грицай і Юрій Петрикевич. У церемоніях роздачі нагород взяли участь члени Комісії та М. Душник і В. Квас. Змагання формально закрив інж. Р. Ракочий, ст., під звуки гимнів і при спущенні національних прапорів.

Плавацькі змагання

Сорок вісім змагунів — 26 дівчат і 22 хлопці — брали участь у цьогорічних плавацьких змаганнях за першість УСЦАК, які відбувалися в 28-ох індивідуальних конкуренціях і в сімох гінцях.

Змагуни таких товариств були учасниками: УСВТ „Чорноморська Січ" Нюарк, Карпатський Лещетарський Клюб (Ню Йорк), „Тризуб" (Філядельфія) і Пласт (із 13-ох пластових станиць).

Збірна дружина Пласту здобула дружинове першенством, перший раз в історії цих змагань, здобувши 147 точок. „Чорноморська Січ" здобула друге місце (84 точки), а КЛК здобув претє (71 точку).

Велику одноразову дружинову чашу УНСоюзу вручив пластунам д-р Іван Флис, головний предсідник УНСоюзу. Трофею повезли домів пластуни з Гартфорду, Конн., які здобули найбільше точок з усіх станиць.

Переможцями в поодиноких конкуренціях були: хлопці (8-10 років, 25 метрів довільним стилем) — Михайло Шиян (КЛК); хлопці (8-10 років, 50 метрів довільним стилем) — Михайло Шиян (КЛК); хлопці (8-10 років 25 метрів грудним стилем) — Михайло Шияк (КЛК); хлопці (8-10 років гінці 4 x 25 метрів довільним стилем) — Пласт (Р. Якубович, О. Лебедович, М. Дулин, Ю. Зінич); хлопці (11-12 років 25 метрів довільним стилем) — Микола Могучий (Пласт); хлопці (11-12 років, 50 метрів довільним стилем) — Микола Могучий (Пласт); хлопці (11-12 років 25 метрів грудним стилем) — Івась Білон (КЛК); хлопці (11-12 років, гінці 4 x 25 метрів довільним стилем) — Пласт (Р. Ратич, І. Шмотолоха, М. Могучий, М. Чума), юнаки (13-14 років 50 метрів довільним стилем) — Маркіян Федущак (Пласт); юнаки (13-14 років 100 метрів довільним стилем) — Микола Федущак (Пласт); юнаки (13-14 років, 50 метрів грудним стилем) — Микола Федущак (Пласт); юнаки (13-14 років, 100 метрів змінним стилем) — Марко Надбережний (КЛК), юнаки (13-14 років, гінці 4 x 50 метрів довільним стилем) — Пласт (М. Якубович, М. Федущак, П. Хархаліс, Ю. Стасюк); юнаки (15 років і вище, 50 метрів довільним стилем) — Віктор Каздоба („Ч. Січ"); юнаки (15 років і вище, 100 метрів довільним стилем) — Марко Слиж („Ч. Січ"); юнаки (15 років і вище, 50 метрів грудним стилем) — Марко Слиж („Ч. Січ"); юнаки (15 років і вище, 100 метрів змінним стилем) — Марко Слиж („Ч. Січ"); юнаки (15 років і вище, гінці 4×50 метрів змінним стилем) „Ч. Січ" (М. Ковалюк, В. Каздоба, М. Слиж, І. Пономаренко); дівчата (8 10 років, 25 метрів довільним стилем) — Катріна Гронь (Пласт); дівчата (8-10 років, 50 метрів довільним стилем) — Катріна Гронь (Пласт); дівчата (8-10 років, 25 метрів грудним стилем) — Катріна Гронь (Пласт); дівчата (11-12 років, 25 метрів довільним стилем) — Кікі Зінич (Пласт); дівчата (11-12 років, 50 метрів довільним стилем) — Кікі Зінич (Пласт); дівчата (11-12 років, 25 метрів грудним стилем) — Кікі Зінич (Пласт); дівчата (11-12 років, гінці 4×25 метрів довільним стилем) — Пласт (Л. Городиська, С. Мочула, К. Кизик, А. Лебедович); юначки (13-14 років, 50 метрів довільним стилем) — Ляриса Шиян (КЛК); юначки (13-14 років, 100 метрів довільним стилем) — Рома Кушнір (Пласт); юначки (13-14 років, 50 метрів грудним стилем) — Рома Кушнір (Пласт; юначки (13-14 років 100 метрів змінним стилем) — Рома Кушнір (Пласт); юначки (13-14 років, гінці 4×50 довільним стилем) — Пласт (Р. Гронь, Р. Кушнір, К. Зінич, К. Гронь); юначки (15 років і вище, 50 метрів довільним стилем) — Аліна Каздоба („Ч. Січ"); юначки (15 років і вище, 100 метрів довільним стилем) — Аліна Каздоба („Ч. Січ"); юначки (15 років і вище, 50 метрів грудним стилим) — Катя Білон (КЛК); юначки (15 років і вище, 100 метрів змінним стилем) — Наталія Білон (КЛК); юначки (15 років і вище, гінці 4 × 50 змінним) — КЛК (Н. Білон, К. Білон, О. Білон, Л. Шиян).

Зеня Матківська з успіхом захистила примат жіночої групи. Нагороду вручив Ярослав Рубель.

Змаганнями проводила комісія в складі: Д-р Роман Слиж, провідник; Олесь Напора, головний секретар; Юрій Граб, головний суддя; Омелян Твардовський і Ігор Сохан, судді дружинкового точкування; Мирон Стебельський, представник УСЦАК; і Ярослав Рубель, голова КЛК.

Після змагань, в суботу по полудні трофеї за три перші місця і стяжки за 4-те, 5-те і 6-те місце вручили: головний предсідник УНСоюзу д-р І. Флис, заступниця головного предсідника Марія Душник, голова Контрольної Комісії д-р Богдан Футей, М. Стебельський, заступник голови УСЦАК і голова УСЦАК — Схід; Омелян Твардовський, пресовий референт; д-р Р. Слиж, провідник змагань; Я. Рубель; І. Сохан, голова Крайової Пластової Ради і В. Гнатківський, член управи КЛК.

Усі нагороди уфундував УНСоюз.